

Limburg staat al met één been in de toekomst; nu het andere nog: het Open-Deuren project Limburg en de Euregio!

Considerans.

Met de dag wordt duidelijker dat de grote stedelijke agglomeraties steeds nadrukkelijker de toekomst van de wereld, van Europa en van onze eigen Nederlandse economie gaan bepalen. In Nederland zal de Randstad, met fors toenemende bewonersaantallen en een zich voortdurende opschalende economische setting, fors blijven doorgroeien. Voor de komende decennia is er sprake van een met rond 750.000 tot een miljoen personen toenemende bewonersmassa.

In de algemene beeldvorming krijgt Limburg op dit moment de status van krimpregio toebedeeld, maar in onze eigen beleving ontstaat er geleidelijk aan ruimte voor een ander beeld; dat van een groeiregio via ontginning van de potenties die de ligging van Limburg in een der meest doorontwikkelde delen van Europa met zich meebrengt. Op voorwaarde dat 'men' er in slaagt de grenzen die dit gebied 'op allerlei manieren' doorsnijden betekenisloos te maken. Maar wie is 'men' en wat houdt 'grenzen betekenisloos maken die dit gebied op allerlei manieren doorsnijden' in? Daarover verderop.

In een november 2014 geproduceerde analyse: *De geest uit de fles* wordt verduidelijkt dat er met betrekking tot het oppakken van de mogelijkheden voor doorontwikkeling van de Euregio de laatste tijd gelukkig al heel veel gaande is. De inschatting dat de uitdagende analyses '*Atlas van Kansen voor Zuid-Limburg, Tongeren Luik en Aken*' (2013)/'*Groeien aan de Grens*'(2014) en '*Waar een wil is, is geen grens*'(2014) daarbij fungeerden als stenen in de vijver, raakt zo goed als zeker de waarheid.

Grensregio's winnen aan landelijke aandacht.

Genereuze ondersteuning voor het feit dat de grensregio's meer aandacht verdienen werd recentelijk aangeleverd:

- door minister Kamp van Economische Zaken met een brief aan de Tweede Kamer over het thema '*Grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van economie en arbeid*';
- door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) met de analyse '*Investeren in de Grensregio's is investeren in de Toekomst*';
- met het rapport '*Arbeidsmarkt zonder Grenzen*' (juli 2015) van het Planbureau voor de Leefomgeving; een der belangrijkste adviesorganen van de Nederlandse overheid. Dit rapport kreeg in de maand september een aansprekend vervolg via een rapport van de Raad voor de Leefomgeving en Infrastructuur: '*Ruimte voor de regio in Europees beleid*';
- met de studie '*De arbeidsmarkt in de grensregio's van Nederland en Noordrijn-Westfalen*' waarin de bevindingen zijn vastgelegd van een door het CBS en het statistiekbureau van Noordrijn-Westfalen gezamenlijk uitgevoerde eerste statistische verkenning van de arbeidsmarkt in de grensregio's;
- tevens voerden het Erac-instituut (European and Regional Affairs Consultants) en de Universiteit Nijmegen in de maanden maart/april 2015 een meting uit ter zake van de '*Perceptie van de Duits-Nederlandse grens als barrière*'.

Met deze 'observaties' wordt de hoop versterkt dat ook het 'landelijke denken' over het potentieel van de grensregio's voor een heuse omslag staat.

Opschaling provinciaal beleid.

Als hoogtepunt van heroriëntatie laat zich het in het voorjaar tot stand gekomen Coalitieakkoord Provinciale Staten Limburg aanmerken. De noodzaak van de doorontwikkeling van de Euregio wordt daarin expliciet aan de orde gesteld. Citaat: *'De coalitie intensiveert de komende jaren fors de euregionale en (economische) internationale samenwerking. Niet omdat dat nu een toevallige keuze is, maar omdat het noodzakelijk is. Limburgers die mentaal en fysiek de grenzen durven over te steken maken de toekomst van Limburg. Grensoverschrijdend denken én vooral ook handelen is een rode draad door alle programma's van het coalitieakkoord heen'*. (In de aansluitende Voorjaarsnota: *"In Limburg bereiken we meer"* tellen we het woord Euregio/Euregionaal 33 maal!)

Héél veel actie!

Tot zover de verwijzing naar deze belangrijke 'bovengeordende' analyses. Maar zeker ook in het 'dagelijkse werkveld' speelde/speelt er zich héél veel af: de acties en evenementen met de wens voor meer aandacht voor de Nederlands-Duitse betrekkingen en vooral ook de ontwikkeling van de grensregio's worden op dit moment massaal over ons uitgestrooid. Een inventarisatie voor het lopende jaar:

- * In de maand januari ziet de nota Euregionale Samenwerking van de Gemeente Sittard-Geleen het licht. Citaat: *"Het Europa van de toekomst is het Europa van sterke economische regio's, met een breed aanbod aan voorzieningen en een sterke identiteit. De Euregio Maas-Rijn (Zuid-Limburg, Tongeren, Luik en Aken) is een regio die de potentie heeft om één van de sterkste regio's van Europa te worden"*;
- * 17 januari organiseert de Burgerinitiatiefgroep 'Waar een wil is, is geen grens', een lijsttrekkersdebat. *De Euregio, nu of nooit!* vormt daarvoor de uitdagende titel, waarmee het thema Euregio vol in de aandacht van de Limburgse politiek wordt geprojecteerd;
- * 7 februari vindt er een door de Deutsch-Niederländische Gesellschaft zu Aachen georganiseerde druk bezochte voordracht plaats - kennelijk is er belangstelling voor dit thema - over het aspect: *Heiraten und Schenken im niederländischen-deutschen Grenzgebiet*. Presentatie: mr. Kerstin van de Ven, Universiteit Maastricht;
- * 24 februari houdt gouverneur Theo Bovens een *Begrüßungsansprache für die Mitglieder der Parlamentariergruppe NRW-Benelux*. De bedoeling is duidelijk: het verder aanhalen van de banden tussen Limburg en Nord-Rhein-Westfalen;
- * 25 februari ondertekenden 7 burgemeesters in het land van Goch, Cuijk, de Top van Limburg en Weeze - het rapport *Van Achterland naar Kloppend Hart*: een solide agenda voor grensoverschrijdende economische samenwerking in het betrokken gebied;
- * op 4 maart neemt Venlo een positieve beslissing met betrekking tot de aanbevelingen in het rapport: *Von Butterfahrt zu Innovation: de (her)ontdekking van Duitsland*. De gedachten daarbij zijn dat het de inwoner van Venlo, inclusief de (EU)regio, beter moet gaan met betrekking tot een zinvolle dagbesteding (werkgelegenheid) en het ten volle (kunnen) benutten van de mogelijkheden aan weerszijden van de grens;
- * van 9 t/m 22 maart 2015 kunnen kunstliefhebbers op vertoon van de *during tefaf pas* voor slechts € 25,- p.p. *toegang krijgen tot 16 musea/very contemporary art-locaties in Maastricht en in de Euregio*. Met één pas dus door de hele 'culturele regio';

- * 13 maart organiseren vier Euregio's langs de Nederlands-Duitse grens de conferentie *Taal-Advies-Werk* in Ulft. Aan de orde zijn de resultaten van het Interreg project: Gros-impuls A&O, bedoeld om de grensoverschrijdende arbeidsmarkt te bevorderen;
- * 26 maart wordt in Eupen het 'Strategisch plan Drielandenpark' gepresenteerd . Per 1 juni ligt vervolgens de 100 pagina's dikke 'publieksversie' van de nota *Landschapsbeleid voor het Drielandenpark* in de brievenbus van betrokkenen en geïnteresseerden;
- * de week van 21 t/m 26 april is een drukke week:
  - de dag van de Duitse taal vindt plaats in Venlo met een groots opgezette *MachMit-bijeenkomst*;
  - in Maastricht wordt de *jaarlijkse Euregio-Schüler-Literaturpreis* uitgereikt;
  - vindt er in het provinciehuis een informatiebijeenkomst plaats over het onderwerp *Studeren in Duitsland*;
  - is er in Aken een door de Deutsch-Niederländische Gesellschaft zu Aachen georganiseerd symposium over de *onderlinge Duits-Nederlandse (euregionale) relatie*, met als sprekers de Nederlandse ambassadeur in Berlijn en de Duitse ambassadeur in Den Haag;
  - is er, met een uiterst actuele agenda, *een ledenbijeenkomst van de Businessclub Aken-Maastricht*;
  - vindt er in het MECC een *optreden van het Euregio Maas-Rijn Amikejo-jeugdsymfonieorkest* plaats;
  - en wordt door de Limburgse leden van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG): burgemeesters, wethouders raadsleden, enz. gediscussieerd over '*Makkelijker samenwerken met België en Duitsland*';
- * 9 mei vindt de Charlemagnelezing plaats met als leidende titel *1915-2015: verdeeld verleden, gedeelde toekomst*. (Oud-)burgemeesters, wethouders en wetenschappers praten met name ook *over het belang van het euregionale aspect voor de toekomst*;
- * in de maanden juni tot oktober organiseert *Architectencentrum TOPOS in Maastricht, in nauwe samenwerking met de RWTH*, een viertal lezingen, met sprekers uit België (Wallonië en Vlaanderen), Nederland en Duitsland. Hierbij wordt onderzocht of er binnen de Euregio een herkenbare, grensoverschrijdende, architectonische traditie bestaat. En verder: wat kunnen architecten, beleidsmakers, bouwondernemers en projectontwikkelaars uit de verschillende delen van de Euregio van elkaar leren? In de nabije toekomst zal deze reeks regelmatig herhaald worden;
- * 9 juni organiseert het NEIMED (Nederlands Instituut en Innovatiecentrum Maatschappelijke Effecten demografische Krimp) in samenwerking met de Deutsch-Niederländische Gesellschaft zu Aachen een kennismiddag over het thema: *minder krimp door grensregels*;
- * 11 juni vindt er in Venlo een bijeenkomst plaats met als thema: *Hoe grensoverschrijdend denkt de journalist in deze regio?*;
- * 16 juni wordt de winnaar van de *Grenzüberschreitenden Schulwettbewerb*, georganiseerd door de Förderkreis Deutsch-Niederländisches Jugendwerk en de Honorair consul van Nederland in Aken, bekend gemaakt. Deelname van 20 scholen uit beide landen;
- * op 17 juni vraagt de Euregio Maas-Rijn Noord aandacht en steun voor het project *Xperience voor het 'ebnen von berufliche Bildungswege' aan beide kanten van de grens*;
- * 18 juni organiseert de VNG de Werkconferentie Grensoverschrijdende Arbeidsmarkt. Citaat uit de aankondiging: "*De grens is geen barrière, maar een verbinding. Als de knelpunten en belemmeringen die de grens met zich meebrengt, worden opgelost levert dat in theorie een potentieel op van 3.300.000 banen in de Nederlandse grensregio's*";

- * 24 juni: Das Tandem Deutschland-Niederlande als Motor für Europa. *Erstes Deutsch-Niederländisches Wirtschaftsforum (DNWF) diskutiert Chancen und Herausforderungen der bilateralen Beziehungen in Münster*;
- * eind juni houdt de Duitse minister Peter Altmaier een lezing voor de Nederlands-Duitse Businessclub in Kleve. Citaat: *“Een goed begrip van elkaars taal en cultuur vormt volgens de Duitse politicus het fundament voor goede zakelijke relaties in het gebied tussen Randstad en Ruhrgebied: een gebied dat zonder twijfel beschouwd kan worden als het industriële en economische hart van Europa”*;
- * 8 juli wordt in Heerlen de scriptieprijs van de Hogeschool Zuyd uitgereikt met als ‘wedstrijdthema’: *de Toekomst van de Euregionale Arbeidsmarkt*;
- * Kleve, 15 juli. *„Neues Deutsch-Niederländisches Jobportal online. AHA24x7.com ist eine Online-Community für Experten aus Deutschland und den Niederlanden, die grenzüberschreitend denken und handeln. Die Internetseite bietet in beiden Landessprachen aktuelle Nachrichten, Unternehmenskontakte und jede Menge Know-how für Aktivitäten im Nachbarland“*;
- * in de maand juli wordt bekend dat ook Maastricht een Grensinformatiepunt (GIP) krijgt naar het model zoals dat al in 3 jaar in Eurode actief is;
- * eind juli mogen we het *20 pagina’s dikke jaarverslag 2014* van de *Charlemagne Grensregio* meelesen;
- * het eveneens in juli uitgebrachte *40 pagina’s dikke Provincie-rapport: Limburg Culturele Werkplaats* bedient zich van ca. 50 verwijzingen naar de Euregionale situatie;
- * op 31 augustus vindt er, georganiseerd door Bureau Europa in samenwerking met de Gemeente Maastricht, de Provincie Limburg, buroSTUB en Studiostad, de workshop *New Economy, Old Borders* plaats. Met als doel het bevorderen van Euregionale kennisdeling en grensoverschrijdende samenwerking. Vervolgsessies in september en oktober;
- * 7 september organiseert de Nederlands-Duitse Businessclub in Kleve een lezing met discussie over het thema: *Gelderland, tussen Ruhrgebied en Randstad: grensoverschrijdende economische samenwerking in de Euregio vergt visie en een strategische agenda*. Spreker Clemens Cornielje, Commissaris van de Koning in Gelderland;
- * am 11. September starten die Stadträte von Duisburg und Nimwegen in Zusammenarbeit mit der Universität Duisburg-Essen und der Radboud-Universität Nimwegen offiziell das Projekt *‘Internationaler Junior Stadtratsberater’* (IJCA, International Junior Councillor Advisor): ein durch die Euregio Rhein-Waal unterstütztes Projekt mit dem Ziel zur Intensivierung der Zusammenarbeit zwischen beiden Stadträten und Universitäten
- * in de maand september treedt de gemeente Eijsden-Margraten naar buiten met haar nog aan de gemeenteraad voor te leggen plan voor meer gestructureerde samenwerking met de (buur-)gemeenten over de grens. In de zogeheten startnotitie *Jumelage Eijsden-Margraten* benadrukt het college het belang van grensoverschrijdende samenwerking. *“Een goede jumelage kan heel wat voordelen bieden voor een gemeenschap en een gemeente. Door mensen en organisaties samen te brengen uit verschillende delen van Europa, krijgen zij de kans om hun problemen met elkaar te delen, ideeën uit te wisselen”*, meldt het college;
- * *18 en 19 september vindt Docfest plaats, een door Bureau Europa in samenwerking met Lumière Cinema Maastricht opgezet programma dat bestaat uit 27 documentaires, waarin ruime aandacht is voor films uit de Euregio, aangevuld met internationale documentaires over grenzen, migratie en integratie*;

- * 20 september: *Mini conferentie Maastricht Grensstad* met lezingen over de steeds veranderende positie van Maastricht en Limburg in Nederland sinds 1814 en met vooruitblik in de toekomst. Gouverneur Theo Bovens opent de bijeenkomst, burgemeester Annemarie Penn-te Strake sluit ze af;
- * voor 23 september is er een conferentie over *Grenzüberschreitende Arbeitsvermittlung* in het provinciehuis in Maastricht gepland;
- * en vindt er in Utrecht de door de Deutsch-Niederländische Handelskammer (DNHK) georganiseerde *Duitsland-Dag* plaats: geafficheerd als 'dé dag over zakendoen in Duitsland';
- * 24 september staat in Kerkrade de *Startconferentie projecten strategische agenda buurtaal en internationalisering* op de agenda met o.a. de thema's 'Euregiocompetentie in beeld' en 'Kijken over de grens'. Gedeputeerde Hans Teunissen opent de bijeenkomst;
- * 28 september organiseren in de Euregio actieve *Young Professionals* een discussiebijeenkomst over de *Duits-Nederlandse betrekkingen* in aanwezigheid van prof. dr. Bernadette Jansma en prof. dr. Hildegard Schneider, beide decaan aan verschillende faculteiten Universiteit Maastricht en drs. Karin Straus, lid Tweede Kamer;
- * 29 september wordt er in Eupen een *Citizens Dialogue* georganiseerd door onder meer het Bureau Europa Direct en de Euregio Maas-Rijn. Lezing: Marianne Thijsen, Europees commissaris voor Werk, Sociale Zaken, Vaardigheden en Arbeidsmobiliteit. Thema: *Das soziale Gesicht Europas*;
- * van 29 sept. t/m 1 okt. organiseert Heerlen *in samenwerking met Aken en Genk het congres Smart City, Smart Services*. Die Jährliche Veranstaltung '3 digitale Tage' ist dieses Jahr eine besondere Edition wegen des internationalen Charakters. Neben vielen inspirierenden Gastredner und Präsentationen stehen Führungen und Besuche auf dem Programm;
- * 4 oktober vindt er in Bonn een door de Konrad Adenauerstiftung georganiseerde bijeenkomst plaats waarbij de vraag op tafel ligt: *Wie kann die deutsche und niederländische Jugend zum Motor in der Grenzregion werden?* Openingsrede: Norbert Lammert, Präsident des Deutschen Bundestages;
- * voor 19 oktober staat in Maastricht een door het *Ministerium für Arbeit, Integration und Soziales NRW* in samenwerking met *ITEM* georganiseerde workshop gepland. Thema: *Anerkennung von Bildungsabschlüssen in den Berufsgruppen Erzieherinnen und Erzieher und gegebenenfalls Personal in der Pflege*;
- * de Charlemagne Grensregio organiseert op 22 oktober een bijeenkomst met als 'logo': *Eerste trinationale forum E-mobiliteit*;
- * 27 oktober vindt in Landgraaf *Students on Snow* plaats. 'Students on Snow kommt erneut in die Euregio Maas-Rhein, der internationalen Region mit exzellenten Hochschulen wie der RWTH Aachen und der Maastricht University. Bei gemeinsamen Aktivitäten lernen sich Unternehmensvertreter und vorselektierte Studierende passender Fachbereiche authentisch kennen'. Door LED aangekondigd als *innovatief euregionaal recruitmentevent on snow*. Aanwezig ca. geselecteerde 350 studenten en 20 bedrijven;
- * 30 en 31 oktober vindt de kick-off conferentie plaats van het *Institute for Transnational and Euregional Cross Border Cooperation and Mobility (ITEM)*. Input komt hier o.a. vanuit het met grensarbeid ervaringsrijke Luxemburg;
- * 3 november is er in Aken weer de *Nacht der Unternehmen*. 'Die Nacht der Unternehmen Aachen' ist eine Karrieremesse für Hochschulabsolventen, Berufseinsteiger und Fachkräfte. Zahlreiche vorrangig regionale Unternehmen präsentieren sich auf der Aachener Nacht der

Unternehmen mit ihren aktuellen Informationen und Angeboten und suchen hier ihre zukünftigen Fachkräfte'. De vele deelnemende Limburgse ondernemingen azen hier vooral op Duitse afgestudeerden;

- * 11 november organiseert de Deutsch-Niederländische Gesellschaft zu Aachen het inmiddels vierde *Wittmer Gespräch* met als Thema: *"Geen woorden, maar daden: de Euregio nu echt gebruiksklaar maken voor de burger, bestuurder en ondernemer"*. Sprekers en panelleden o.a.: Teunissen (gedeputeerde), Optendrenk (Mitglied Landtag NRW), Bayer (Hauptgeschäftsführer IHK Aachen), Driitty (directeur Euregio Maas-Rijn Noord) en Kamphuis (wethouder Sittard-Geleen);
- * 16 en 17 november nodigt Very Contemporary Art uit *om via een bustocht de Euregionale kunstenscène te verkennen*;
- * 18 november vindt er, inmiddels voor de 6e maal, *het Deutsch-Niederländische Wirtschaftsforum* in Mönchengladbach plaats, o.a. georganiseerd door de Kamer van Koophandel en de Internationale Handelskammer (IHK) Mittlerer Niederrhein in Mönchengladbach en IHK Aachen.

Als **bonus** mogen we het interessante, bijna 560 pagina's dikke en in het Duits uitgebrachte, boek *Die Niederlande: ein Länderbericht* in ontvangst nemen. Auteurs/redactie Friso Wielinga en Markus Wilp. Te koop voor € 4.50 (sic!) *'16 Autoren spannen in 16 Beiträgen einen Bogen von der Geschichte der Niederlande über Politik und Gesellschaft bis zur Wirtschaft, den Außenbeziehungen und der Kultur'*.

(Terzijde: opvallend is dat in de hiervoor weergegeven opsomming het 'domein cultuur' met 'individuele' Euregionale projecten slechts sporadisch aan de orde komt. Dat geeft te denken. Wat hier gaande is moet tussen twee uitersten liggen: het Culturele Hoofdstadproject heeft zó veel aan Euregionale verbreding en samenwerking opgeleverd dat we hiermee voorlopig vooruit kunnen, óf de opbrengst van de onder de Via 2018-geleverde inspanningen is intussen weer verdampt. Inmiddels is er de Provincienota *Limburg Culturele Werkplaats* die een nieuw houvast kan/moet bieden, zeker ook ten aanzien van de samenwerking met de Euregio).

Het 'gewone Euregionale leven' en het stapeleffect.

Aangaande het thema Euregionalisering is nog (veel) meer aan de hand. Eerder opgestarte projecten zoals het immer actieve *Eurode - met alleen al in 2015 een negental grensoverschrijdende activiteiten - Via Euregio, Connect Limburg Crossborders, het inrichten van tweetalige Euregio-scholen* en de verdere ontwikkeling van initiatieven bij de Euregio Maas-Rijn-instituten, gemeenten en provincie, al of niet in het kader van Europese programma's zoals *Interreg* en *Gros*, gaan vanzelfsprekend gewoon door. Voorbeelden van recente provinciale initiatieven zijn projecten als: *Cultuurgeschiedenis grensoverschrijdend verdigitaliseerd* en *3EUstates2cross* voor de stimulering van het grensoverschrijdend railverkeer. Ook burgemeesters in grensgemeenten zoals Sittard-Geleen, Kerkrade, Vaals en Venlo zullen zich blijven inzetten voor meer dynamiek en actie. En dan is er nog het IBA-traject Heerlen. Wordt dit tevens een vooraanstaand project voor het realiseren van meer grensoverschrijdende intergemeentelijke dynamiek? (Interessant overigens eens een indeling te maken van de Limburgse gemeenten voor het niveau van passie en ijver met betrekking tot hun inzet voor de Euregionalisering van hun gemeente: behoren ze tot de categorie van de *prime movers/innovators*, tot de *early en late adopters*, of tot de

laggards?). Business-clubs blijven actief en ook organisaties ‘in de markt’, van het toerisme, de gezondheidszorg, enz., enz. blijven vanzelfsprekend hun euregionaal ding doen.

Door dit alles is er in feite sprake van een *stapeleffect* dat er voor zorgt dat door de tijd heen, en met name dan de laatste jaren, een voel- en zichtbaardere intensiteit in de omgang met de Euregio ontstaat. Waar ooit de Deltawerken werden bedacht om ‘een te veel aan zeewater’ buiten de ‘zeedeuren’ te houden, is nu Limburg aan de beurt en al druk bezig met het juist wagenwijd open zetten van de vele ‘verbindingsdeuren’ met onze Zuider- en Oosterburen die nu nog dicht zijn of slechts op een kier staan: **het Open Deuren-project Limburg en de Euregio**.

De Euregio doen indalen in het gemeenschappelijke denkpatroon.

Is de aandacht voor de Euregio in het dagelijkse leven van de Limburgse bewoners, bestuurders en ondernemers zo langzamerhand niet een ‘*mainstream-gedachte*’ aan het worden? Zo ver zijn we helaas nog niet. Een vergelijking met referentieregio’s als Luxemburg en Bazel brengt al snel aan het licht dat de oriëntering op de internationale omgeving daar veel breder en intensiever is dan in onze eigen situatie; gefaciliteerd, dat zeker, ook door een veel hoger niveau van meertaligheid in die regio’s. Tegelijkertijd brengt de situatie in die gebieden aan het licht dat er met meer Euregionalisering nog veel te halen is. Voorlopige conclusie: we zijn in Limburg al een heel eind, maar er is nog veel te doen. Daarbij gaat het niet alleen - we repliceren hetgeen ter zake al eerder werd betoogd - om het bijstellen van een groot aantal conditionerende omstandigheden in onder meer de arbeidsmarkt, het onderwijs, de gezondheidszorg, de cultuursector en het openbaar vervoer, maar ook om het losweken van voldoende engagement voor de doorontwikkeling van de Euregio bij de eigen burgers, lokale bestuurders en ondernemers. En om het bespelen van (delen van) de media, die een bijscholingscursus over de toekomstkansen voor de Euregio goed kunnen gebruiken, om het enthousiasmeren van de burens over de grens, die voor het realiseren van de Nederlandse/Limburgse ambities onmisbaar zijn en om het blijven aanspreken van ‘Den Haag/Berlijn/Brussel’ waarvan een aparte beleidsmatige aanpak voor de doorontwikkeling van de grensregio’s verlangd mag worden.

In deze context een verwijzing naar de op 29 september ingeplande Citizens Dialogue in Eupen. Eurocommissaris Marianne Thyssen houdt daar een inleiding over *Das soziale Gesicht Europas*. Zou het daar - enigszins cynisch/gewaagd/provocerend/chagrijnig geformuleerd - ook niet moeten gaan over het ‘(a-)sociale’ gezicht van de Euregio’s? Omdat de nationale regeringen en ‘Brussel’ er nog steeds (zwaar) onvoldoende in slagen de grensregio’s van toepasselijke, grensoverschrijding accommoderende, regelgeving te voorzien.

N.B. Toevoeging 29 september: Blijkbaar is ‘Brussel’ van plan iets te gaan doen aan de ondoelmatige omgang met de grensproblemen. Het heeft daartoe een uitgebreide, diepgravende - en best wel ingewikkelde - enquête uitgezet: *‘Openbare raadpleging – Obstakels overwinnen in de grensregio’s’*. Looptijd van de enquête van 21 september tot 21 december 2015.

'Organising capacity' als onderscheidende factor en als bindmiddel voor het ontwikkelen van meer 'community spirit'.

De grote vraag die ter beantwoording overblijft is hoe 'organisatorisch' om te gaan met de situatie zoals die zich nu presenteert. Alles laten lopen zoals het op ons afkomt of proberen meer cohesie tussen de verschillende projecten tot stand te brengen, zulks ter verhoging van de synergie tussen deze projecten en dito van het gezamenlijke rendement van de vele lopende acties. Dat vraagt om '*organising capacity*', precies datgene wat ook voor geordende motoriek en een toenemend feel good-gevoel zorgt/gaat zorgen/zorgde bij onder andere het LED-project voor de economische ontwikkeling van Limburg, bij het IBA-project Heerlen c.s. en voor, in het recente verleden, het Culturele Hoofdstad project Via 2018.

Waarvoor, links om of rechts om, sowieso aandacht moet ontstaan is voor de *bijzondere bijwerking* die een deugdelijke organisatorische aanpak als *bindmiddel* oplevert. Het doelgericht aan de tafel brengen van zo veel mogelijk in het Euregioveld actieve organisaties en personen zal bij betrokkenen immers een nieuw soort zelfvertrouwen doen ontstaan. Door het naar elkaar toe zichtbaar en bespreekbaar maken van ieders in het Euregio-domein plaatsvindende activiteit wordt voor iedereen 'voelbaar' dat de Euregio-ontwikkeling voor Limburg een soort powerhouse kan worden. Dit *proces*, van elkaar opzoeken, van het onder een paraplu gezamenlijk naar buiten optreden en van het nader inkleden van meer mogelijkheden voor product- en marktontwikkeling van zowel de individuele deelnemers als van de totale 'Euregionale sector', wordt daardoor een begerenswaardig *bij-product* op zich. Blijkbaar een aan aandacht winnend thema gezien het feit dat 31 augustus ook het academisch jaar 2015/2016 aan de Universiteit Maastricht werd geopend onder het logo: *Building the Community*.

Wie voelt zich geroepen; wie wordt geroepen?

Onderbrengen van het Limburgse deel van het Euregionaliserings-traject bij LED is een optie. LED is met projecten als *Euregional Career Fair*, *Automotive Treffen NL-D*, *Maastricht Aachen Infographic*, *Kennisbank Euregio*, *Nacht der Unternehmen* en andere sowieso al behoorlijk actief op het Euregionale speelveld. Maar er is een belangrijke voorwaarde, te weten dat de verdere Euregionalisering van Limburg als een aparte route wordt behandeld. Aansluiten bij 'Eindhoven' is een ding; het ontwikkelen van Euregionale daadkracht een totaal ander: andere partners, andere thematiek dan alleen de economische, andere spelregels, enz. LED moet daartoe uitgerust worden met een aparte divisie. De spin-offs van beide routes kunnen bij deze constructie gemakkelijker met elkaar verbonden worden. Apart en lastig thema wordt hier de relatie met de buurregio's. De 'Euregionalisering' van Limburg houdt immers ook de verdere Euregionalisering van het Belgische en het Duitse deel van de Euregio in.

Voor het geval LED zich niet in deze uitdaging kan vinden, resp. daarvoor onvoldoende vertrouwen bij de relevante omgeving kan losweken, dient zich het in het leven roepen van een denkgroep aan: met de opdracht het opzetten van een toepasselijk organisatorisch model, de bemanning daarvan en het opstellen van een voorlopig actieprogramma, inclusief de voorlopige financiering van deze constructie. Toepasselijk organisatorisch model: daarvoor liggen al voldoende suggesties op tafel: een Euregional Development Board (EDB), een conventie à la Culturele Hoofdstad 2018-formule, het inrichten van een platform/parlement, dan wel een Genossenschaft naar bestaand Europees recht, voor

overleg en ideeënuitswisseling voor alle betrokkenen, enz. En zeker ook eens kijken naar de Rotterdamse formule: RotterdamPartners en naar de EGTS-formule (Europese Groepering Territoriale Samenwerking) waarmee o.a. de 'Eurometropool' Lille zich profileert.

Voor het in gang krijgen van dit alles komen we bijna automatisch terecht bij degenen die, met het eerder dit jaar afgesloten zeer Euregio-vriendelijke coalitieakkoord, het voortouw genomen hebben: gouverneur Theo Bovens, fervent protagonist van het Euregiogebeuren en zijn College van Gedeputeerden: de geestelijke vaders van dit akkoord. Daarbij zal er op 'Augenhöhe' voor gezorgd moeten worden dat ook de collega-bestuurders en andere spelbepalers over de grens zich zo snel mogelijk aansluiten bij deze nader in te vullen Euregionale *smart governance-formule*. De 'Euregio-vriendelijkheid' van het coalitieakkoord gaat trouwens niet alleen over de inhoud. Het is beschikbaar in 4 talen: Nederlands, Duits, Frans en Engels!

Namens de Burgerinitiatiefgroep: 'Waar een wil is, is geen grens'

Fernand Jadoul, doyen Corps Consulaire à Maastricht

Ger Essers en Harry Welters, Deutsch-Niederländische Gesellschaft zu Aachen

Jan Volleberg en Jacques Jansen, Algemeen-Nederlands Verbond

Jurn Glazenburg, Europe Direct Maastricht

Catharina Scholtens, Stichting Eurode 2000+

30 september 2015